C/2025/2004

2025.4.30.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye

Az uniós egységes piac működéséről és versenyképességéről szóló Letta- és Draghi-jelentés értékelése

(saját kezdeményezésű vélemény)

(C/2025/2004)

Előadó: **Matteo Carlo BORSANI**

Előadó: **Giuseppe GUERINI**

Előadó: **Stefano PALMIERI**

Tanácsadók:	Eleonora TRENTO (Matteo Carlo BORSANI előadó felkérésére) Samuel CORNELLA (Giuseppe GUERINI előadó felkérésére) Marco CILENTO (Stefano PALMIERI előadó felkérésére)
Közgyűlési határozat:	2024.7.11.
Jogalap:	Eljárási szabályzat, 52. cikk (2) bekezdés
Illetékes szekció:	„Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekció
Elfogadás a szekcióülésen:	2025.2.12.
Elfogadás a plenáris ülésen:	2025.2.26.
Plenáris ülésszak száma:	594.
A szavazás eredménye: (mellette/ellene/tartózkodott)	222/2/6

1. Következtetések és ajánlások

1.1. Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (EGSZB) egyetért a Draghi- és a Letta-jelentés azon megállapításával, hogy sürgősen cselekedni kell az európai gazdaság versenyképességének növelése érdekében, és le kell számolni azzal az illúzióval, hogy a konszenzust csak halogatással lehet megőrizni.

1.2. Ezért az egységes piac kiteljesítésére irányuló munkát mindenképpen folytatni kell, kiterjesztve azt a pénzügyi, az elektronikus hírközlési és az energiaágazatra, valamint megerősítve a tercier szektort.

1.3. Az uniós intézményeknek és a tagállamoknak megfelelő vitát kell indítaniuk az EU alapvető szabályairól és arról, hogy a hatályos Szerződések mennyire felelnek meg a jelenlegi kihívásoknak, melyek gyors gondolkodást és fellépést igényelnek.

1.4. Az EGSZB arra kéri az uniós intézményeket, hogy folytassák az egységes piac kiteljesítését, kiemelt figyelmet fordítva a környezeti fenntarthatóságra, a gazdasági jólétre, a társadalmi és a területi kohézióra, és ezeket ismerjék el a versenyképesség tényezőiként.

1.5. Az EGSZB támogatja Mario Draghi és Enrico Letta felhívását, miszerint rendkívül fontos, hogy az európai gazdaság – értékeivel és szabályaival együtt – nemzetközi jelentőségének megerősítése révén visszanyerje versenyképességét.

1.6. Az EGSZB kéri az uniós intézményeket, hogy fogadjanak el olyan iparpolitikát, amely képes leküzdeni a jelenlegi – a nem minden esetben összehangolt nemzeti iparpolitikák sokfélesége miatt széttagolt – megközelítést. Az adóügyi, szabályozási, kereskedelmi/vámügyi intézkedések és pénzügyi ösztönzők szükséges dinamikus kombinációját – amely ténylegesen az egységes piac javára szolgál – csak egységes erőfeszítéssel lehet biztosítani.

1.7. Az EGSZB ismételten hangsúlyozza, hogy a szabályozás javítása és az adminisztráció hatékony egyszerűsítése révén csökkenteni kell a vállalkozásokat terhelő bürokráciát és megfelelési költségeket. A szabályozási hatásvizsgálat és a versenyképességi ellenőrzés megerősítése e tekintetben nagyon hasznos lenne a vállalkozók, valamint a minőségi munkahelyteremtés, a jobb munkakörülmények, továbbá a fenntartható gazdasági növekedés és a társadalmi kohézió támogatása szempontjából.

1.8. Az EGSZB szorgalmazza, hogy hozzanak olyan szabályozási döntéseket, amelyek célja az energiaárak mérséklése, mindenekelőtt pedig a tagállamok, valamint Európa és más gazdaságok közötti árkülönbség csökkentése. E tekintetben reméli, hogy a kompenzációs különbözeti szerződések alkalmazásának aránya növekedni fog, a megújuló energia és az egyéb karbonszegény energiaforrások árát pedig függetlenítik a fosszilis energia ingadozóbb árától. Szükséges és kívánatos a megújuló energiába, valamint az egyéb karbonszegény energiaforrásokba történő beruházások növelése is.

1.9. Az EGSZB támogatja az importáruk karbonintenzitását ellensúlyozó mechanizmus (CBAM) alapos értékelését, és arra ösztönzi az uniós jogalkotókat, hogy vizsgálják meg az export- és importszabályozás oly módon történő átalakításának lehetőségeit, hogy azáltal az EU ipara versenyképes maradjon a nemzetközi piacokon.

1.10. Az EGSZB megjegyzi, hogy a Draghi- és a Letta-jelentésben javasolt intézkedések hatalmas beruházásokat igényelnek. Ezért arra kéri az európai intézményeket, hogy fontolják meg a közös biztonságos eszközök kibocsátásának lehetőségét, ahogyan arra a világjárványra adott válasz esetében is sor került.

1.11. Bár az EU-nak a biztonság nem kizárólag katonai koncepciójával összhangban mindig a béke előmozdítójának kell lennie, az EGSZB megjegyzi, hogy a változó geopolitikai körülmények egy erősebb közös külpolitikával alátámasztott európai védelmi politikát tesznek szükségessé. Az ágazat technológiai fejlettségének javítása érdekében – új finanszírozási eszközöket is alkalmazva – növelni kell a védelmi beruházásokat.

1.12. Az EGSZB szeretné, ha újólag foglalkoznának az európai közjavak kérdésével, ennek keretében pedig felvázolnák az EU jövőjének legfontosabb prioritásait. E közjavak biztosítása gazdasági, intézményi és politikai jellegű tényezőkhöz kapcsolódik, így az európai szintű garancia hozzáadott értéket teremtene a nemzeti megközelítések sokféleségéhez képest.

2. **Bevezetés és háttér**

2.1. Az EGSZB nagyra értékeli a Draghi- és a Letta-jelentést, mivel azok az érintett kérdések széles körét fedik le, és bátran tesznek ambiciózus javaslatokat. Mindkét dokumentum alapját egy általános elemzés adja, amelyet az EU egységes piacának és versenyképességének megerősítése érdekében megvalósítandó javaslatok részletes vizsgálata követ. Az EGSZB ebben a véleményben a két jelentésben tárgyalt legsürgetőbb kérdéseket kívánja elemezni.

2.2. A vélemény első részében az EGSZB meghatározza a legsürgetőbb beruházásokat a különböző területeken, míg a második részben arra kéri az európai döntéshozókat, hogy a versenyképesség olyan koncepcióját alkalmazzák, amely figyelembe veszi annak szociális dimenzióját, és magában foglalja a gazdasági, társadalmi és területi kohéziót. Ennek érdekében az EGSZB hangsúlyozza, hogy támogatni kell a szociális infrastruktúrába történő beruházásokat, és emlékeztet a Val Duchesse-i csúcstalálkozó következtetéseire, amelyek megújították a szociális párbeszéd iránti európai elkötelezettséget, valamint e csúcstalálkozó fontosságára a szociális jogok európai pillérének és a La Hulpe-i nyilatkozatnak a végrehajtása szempontjából.

2.3. Az EGSZB kiemeli, hogy az EU kulcsfontosságú stratégiai választás előtt áll: az egyik lehetőség a globális gazdasági átalakulás aktív alakítása versenyképességének jelentős növelésével, a másik a múltbeli eredmények megőrzése biztosítva a korábbi uniós fenntarthatósági és klímavállalások tiszteletben tartását.

2.4. Az EGSZB ezért – a Letta- és a Draghi-jelentéssel összhangban – gyors, rendkívül sürgős fellépést sürget, és arra kéri a társjogalkotókat, hogy tegyék meg a szükséges lépéseket.

3. **A belső piac és annak jövője**

3.1. Az EGSZB egyetért a Letta- és a Draghi-jelentéssel, amelyek szerint az egységes piac az európai integrációs folyamat egyik fő technikai és politikai vívmánya. Az egységes piac eredeti formáját azonban hozzá kell igazítani az időközben kialakult geopolitikai környezethez és az EU demográfiai helyzetének alakulásához, mivel 2040-ig évi 2 millióval csökken a munkavállalók száma az EU-ban. Tekintettel az egységes piaci szabályok megfelelő érvényesítésének központi szerepére, az EGSZB közvetlenül részt kíván venni a belső piaci szabályok alkalmazásával foglalkozó munkacsoportban.

3.2. Az EGSZB fontosnak tartja továbbá, hogy folytassuk az egységes piac további kiteljesítésére irányuló munkát, kiterjesztve azt a pénzügyi, az elektronikus hírközlési és az energiaágazatra. Emellett folytatni kell a szolgáltatási ágazat megerősítését is, amely még mindig számos, az integrációt akadályozó tényezővel szembesül.

3.3. Az erősebb és integráltabb egységes piac gazdasági és társadalmi előnyökkel jár. Az EGSZB ezért úgy véli, hogy a két jelentésben az egységes piac és az európai közös valuta megerősítésére tett javaslatokat olyan fiskális, szociális és környezetvédelmi szakpolitikáknak kell kísérniük, amelyek biztosítják, hogy az előnyöket valamennyi uniós polgár és munkavállaló élvezze.

3.4. Mind a Draghi-jelentés, mind a Letta-jelentés – utóbbi inkább implicit módon – előrevetít egy, az uniós tagállamok közötti megújult partnerséget. Ez rámutat arra, hogy vitát kell folytatni az Unió alapvető szabályairól és arról, hogy a hatályos Szerződések mennyire felelnek meg a jelenlegi helyzetnek, figyelembe véve a két jelentésben javasolt ambiciózus intézkedéseket. A két jelentés néhány iránymutatását az új biztosok megbízólevelei is tartalmazzák.

3.5. Az EGSZB azonban úgy véli, hogy a Draghi- és a Letta-jelentés gyakorlati végrehajtása kihívást jelenthet az új európai gazdasági kormányzási keret számára (a megreformált Stabilitási és Növekedési Paktummal), mivel ez a keret – amint arra az Európai Költségvetési Tanács rámutatott – túl szigorú költségvetési megszorításokat határozhat meg ([1]).

3.6. Az EGSZB támogatja a Letta-jelentésnek a környezeti fenntarthatóságot és a gazdasági jólétet előmozdító egységes piacra vonatkozó felhívását, valamint a Draghi-jelentés arra irányuló felhívását, hogy az európai fenntarthatósági törekvéseket a versenyképesség elemévé kell tenni ([2]). Az EGSZB évek óta támogatja a lineáris gazdaságról a körforgásos gazdaságra való átállást, valamint a civil társadalom szerepét ebben az összefüggésben ([3]).

4. **Az EU globális vezető szerepe**

4.1. Az EGSZB egyetért azzal, hogy hangsúlyozni kell, hogy az EU-nak jelenleg nemcsak az Egyesült Államokkal, hanem a feltörekvő gazdaságokkal – például Kínával és Indiával – is szembe kell néznie gazdaságilag egy olyan nemzetközi környezetben, amely összetettebb annál, mint amilyen az egységes piac kezdeményezése idején volt. E tekintetben a Draghi-jelentés három fő cselekvési területet vázol fel: i. az innovációs szakadékot áthidalva az EU versenyképességének szükségessége a globális „versenyben"; ii. a nem uniós ellátási láncoktól való stratégiai függőség csökkentésének jelentősége; iii. az EU képessége az egységes fellépésre.

4.2. Ezt szem előtt tartva az EGSZB hangsúlyozza egy ambiciózus uniós kereskedelmi menetrend és az EU globális partnerekkel való együttműködésének fontosságát.

4.3. Az EGSZB támogatja Mario Draghi és Enrico Letta felhívását, miszerint alapvető fontosságú, hogy az európai gazdaság értékei és szabályai révén, nemzetközi jelentősége erősítésével annak ellenére visszanyerje versenyképességét, hogy Európán kívül gyorsan és folyamatosan fejlődnek a nagy kereskedelmi tömbök, és aggasztó mértékben nőnek a geopolitikai feszültségek.

4.4. Az Európai Uniónak továbbra is vezető szerepet kell játszania az éghajlatváltozáshoz, a szennyezéshez és a biológiai sokféleség csökkenéséhez kapcsolódó témákban.

4.5. Ebben az összefüggésben az EGSZB úgy véli, hogy az EU-nak továbbra is a béke és a demokrácia hajtóerejének kell lennie ([4]), és hozzá kell járulnia az új globális egyensúlyok kialakításához, megerősítve egyrészt az euro világgazdaságban betöltött szerepét, másrészt pedig fokozva azon képességét, hogy a külpolitikában egységesen lépjen fel. Az EGSZB kéri, hogy vizsgálják meg a többségi szavazás elfogadásának lehetőségét ezen a területen.

4.6. Az EGSZB óva int a globális kormányzás széttagoltságának és a kereskedelmi vámok növelésének kockázatától. A gyümölcsöző nemzetközi kapcsolatok kiépítésére való képesség gyengülése azzal a veszéllyel jár, hogy erősödik a versenyelőny hajszolása, ami feszültségeket és konfliktusokat okozhat, ez pedig veszélyezteti a békét, a demokratikus értékeket, valamint a társadalmi és környezetvédelmi célkitűzések elérését. Az EGSZB úgy véli továbbá, hogy a stabil és tartós béke megteremtése a világon a lakosság élet- és munkakörülményeinek javulásától is függ, összhangban az ENSZ 2030-ig tartó időszakra vonatkozó menetrendjében előirányzott fenntarthatósággal.

([1]) Európai Költségvetési Tanács, 2024, *Annual Report 2024*.
([2]) HL C, C/2024/6877, 2024.11.28., ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2024/6877/oj.
([3]) Az Európai Bizottság és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság közösen létrehozta a körforgásos gazdaság érdekelt feleinek európai platformját.
([4]) Ezeket a Szerződések és az Európai Unió Alapjogi Chartája rögzíti.

5. **Az EU iparpolitikája**

5.1. Az EGSZB nagyra értékeli, hogy a Draghi-jelentés szoros összefüggést állapít meg az ipari versenyképesség és az európai szociális modell fenntarthatósága között, amely az integrációs folyamat valódi összekötő eleme, és az EU alapértéke.

5.2. Az EGSZB egyetért Mario Draghi azon felhívásával, hogy olyan iparpolitikát kell elfogadni, amely képes leküzdeni a nem mindig koordinált nemzeti iparpolitikák sokfélesége miatti jelenlegi széttagolt megközelítést. Az adóügyi, szabályozási, kereskedelmi/vámügyi intézkedések és pénzügyi ösztönzők dinamikus kombinációja – amely az Egyesült Államok és Kína legújabb iparpolitikáját jellemzi – csak átfogó európai erőfeszítéssel fordítható hitelesen az egységes piac javára. Ezt az erőfeszítést észszerűsített és minőségileg célzottabb jogalkotási kezdeményezések révén kell megtenni, amelyek jobban figyelembe veszik az európai vállalkozásokra és a minőségi munkahelyteremtésre gyakorolt hatások értékelését.

5.3. Az EGSZB úgy véli, hogy a kutatásba, fejlesztésbe és innovációba történő jelenlegi csökkentett európai beruházásokat, valamint a fejlett technológiák bevezetésének hiányát – legalábbis részben – több és jobb állami beruházással lehetne ellensúlyozni (a Horizont Európa a célkitűzések tekintetében – Mario Draghi szerint – túlságosan széttagolt). Az EGSZB ezért támogatja a jelentés azon felhívását, hogy a beruházásokat a nagy növekedési potenciállal rendelkező ágazatokra összpontosítsák, továbbá, hogy i. összpontosítani és koordinálni kell a beavatkozásokat; ii. a kutatás-fejlesztésen és technológiai innováción alapuló hatékony ipari stratégiát kell meghatározni; iii. támogatni kell az ipari partnerségeket olyan központi eszközök megerősítésével mint a közös európai érdeket szolgáló fontos projektek.

5.4. Az összefonódások területén az EGSZB támogatja a Draghi-jelentésben felvázolt általános megközelítést, amely javasolja az egyensúly kialakítását a versenypolitika és az iparpolitika között, többek között azáltal, hogy nemzetközi szinten is megfelelő hangsúlyt helyez az olyan stratégiai tényezőkre, mint az innováció és a jövőbeli vagy potenciális verseny. E megközelítés elősegítése érdekében – a Draghi-jelentéssel összhangban – az EGSZB úgy véli, hogy nem kell módosítani az európai összefonódásról szóló rendeletet, hanem inkább naprakésszé kell tenni az Európai Bizottság iránymutatásait. Ezzel összefüggésben az EGSZB kéri, hogy különös körültekintéssel vegyék figyelembe az uniós polgárok biztonságát szolgáló stratégiai területeken (információs és kommunikációs technológiák, kettős felhasználású technológiák) történő összefonódások lehetőségeit.

5.5. Az EUMSZ 101. cikkével kapcsolatban az EGSZB elismeri annak jelentőségét, hogy – a Draghi-jelentésben javasoltak szerint – egyértelmű iránymutatással és mintadokumentumokkal kell szolgálni az uniós vállalatok közötti horizontális együttműködési megállapodásokhoz, elősegítendő a K+F-be történő beruházásokat, a fenntarthatóságra való átállást és más szakpolitikai kezdeményezéseket.

6. **Az uniós szabályozási keret**

6.1. A már képviselt számos állásponttal összhangban az EGSZB ismételten hangsúlyozza, hogy az európai és nemzeti szabályozás tekintetében csökkenteni kell az összes vállalkozásra nehezedő bürokratikus terheket és megfelelési költségeket annak érdekében, hogy a minőségi jogalkotás és az adminisztráció hatékony egyszerűsítése révén növekedjen a vállalkozások termelékenysége és versenyképessége.

6.2. Az EGSZB szeretné, ha megvalósulna az Európai Bizottság azon javaslata, hogy 25 %-kal csökkenjenek a vállalkozások jelentéstételi terhei. Kiterjesztené emellett az intézkedés hatályát a tágabb értelemben vett bürokráciára, és legalább 50 %-os célt tűzne ki a kis- és középvállalkozások számára, anélkül, hogy ez aláásná a magánszektor arra vonatkozó kötelezettségvállalását, hogy gazdasági tevékenységeit összehangolja a közös környezetvédelmi, társadalmi és versenyképességi célkitűzésekkel.

6.3. Ezért üdvözöljük a Draghi-jelentésben foglalt erre vonatkozó felhívást, amely rámutat arra, hogy a bürokratikus teher különösen sújtja a kkv-kat. E tekintetben meg kell erősíteni a jövőbeli intézkedések hatásvizsgálatát, többek között ökonometriai és mennyiségi bizonyítékokkal alátámasztott előzetes szimulációk révén. Ezt szem előtt tartva az EGSZB támogatja azt az elképzelést is, hogy a jövőbeli uniós jogszabályokat versenyképességi ellenőrzés előzze meg, kiterjesztve azt a jogalkotási eljárás során végrehajtott lényegi változtatásokra és módosításokra is. Ennek célja a vállalkozásoknak és a minőségi munkahelyek teremtésének, a munkakörülmények javításának, a fenntartható gazdasági növekedésnek és a társadalmi kohéziónak a támogatása.

6.4. Az EGSZB olyan helyes jogalkotási technikák kidolgozását javasolja, amelyek tiszteletben tartják a szubszidiaritás elvét, és erősítik a szociális párbeszéd szerepét és a szociális partnerek és a civil társadalom bevonását. Ezenkívül az európai jogszabályok nem szolgálhatnak indokul arra, hogy a nemzeti kormányok csökkentsék a munkavállalók védelmét, hanem – ellenkezőleg – a jogok és biztosítékok révén erősíteniük kell a munka méltóságát, előmozdítva a konvergenciát és az európai polgárok élet- és munkakörülményeinek javulását az új technológiák használatában bekövetkező gyors fejlődés figyelembevételével.

7. **A bankunió és a tőkepiaci unió**

7.1. Az EGSZB emlékeztet a (2015-ben elindított) tőkepiaci unió stratégiai jelentőségére, ugyanakkor megismétli felhívását – ahogy azt már többször megtette –, hogy ki kell teljesíteni a bankuniót, biztosítva ugyanakkor a kismegtakarítók védelmét és a nyugdíjmegtakarítások céljának tiszteletben tartását ([5]).

7.2. Törekedni kell az európai kockázatitőke-piac kiteljesítésére is. Ennek jelenlegi mértéke (összességében 5 %) össze sem hasonlítható az Egyesült Államok vagy Kína kockázatitőke-piacának méretével (összességében 50 %, illetve 40 %). Emiatt az európai innovátorok objektív nehézségekbe ütköznek az induló és a növekedési fázisban, és projektjeiket az EU-n kívül valósítják meg.

8. **Energiaunió**

8.1. Az EGSZB azt szeretné, ha az energiaárak csökkentését célzó szabályozási döntések születnének. Ezek az árak ma magasabbak Európában, mint más gazdaságokban, ami versenyhátrányt okoz. E kedvezőtlen helyzet nemcsak a természeti erőforrások jól ismert hiányára vezethető vissza az EU-ban, hanem vannak egyéb okai is: i. a tiszta energiára irányuló egyes stratégiai beruházások lassú üteme; ii. az optimálistól elmaradó adószabályok; iii. a származtatott termékek piacának működése, amely elősegítheti a volatilitást (Draghi). Ezenkívül – amint arra Enrico Letta rámutat – további negatív tényező az energiapiacok teljes integrációjának hiánya. Ennek megvalósulása csökkentené a hozzáférési költségeket és előmozdítaná a beruházásokat.

8.2. Ezért mindkét jelentés szerint nagyobb hangsúlyt kell fektetni a megújuló energia és a fosszilis energiahordozóktól mentes egyéb energiaforrások előnyeire, különösen a különbözeti ügyeletek és a megújuló energia árának a fosszilis energia árától való függetlenítése révén, amely közismerten ingadozóbb.

8.3. Az EGSZB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy támogassa a megújuló energiába történő beruházásokat és vizsgálja meg a fosszilis energiaforrásoktól mentes más energiaformákba történő beruházások támogatásának lehetőségét, és vezessen be konkrét intézkedéseket annak biztosítására, hogy a kibocsátáskereskedelmi rendszerből származó bevételek tagállamokhoz rendelt részét (jelenleg mintegy 75 %) dekarbonizációs projektekbe fektessék be, például szén-dioxid-leválasztási, -hasznosítási és -tárolási megoldások fejlesztésére, valamint hidrogén előállítására és korai alkalmazására.

8.4. Mindkét jelentés hangsúlyozza a CBAM fontosságát az európai ipar kibocsátásáthelyezéssel és környezeti dömpinggel szembeni védelmében, de rámutat néhány problémára is. A Letta-jelentés kiemeli, hogy gondosan értékelni kell az európai ipar versenyképessége elvesztésének kockázatát, többek között hatókörének felülvizsgálata révén. A Draghi-jelentés ezzel szemben megkérdőjelezi a CBAM sikerességét, kiemelve, hogy az intézkedés túlzottan összetett, és hatalmas adminisztratív terhet ró a vállalkozásokra, valamint hogy fennáll a tagállamok általi végrehajtás széttagoltságának kockázata.

8.5. Az EGSZB egyetért a Letta-jelentésben szereplő azon javaslattal, hogy az Európai Bizottság és az Európai Beruházási Bank (EBB) együttműködésével hozzanak létre egy európai zöldgarancia-rendszert (EGG) a köz- és magánforrások fenntarthatósági célkitűzésekkel kapcsolatos mozgósítása érdekében. Az európai vállalatoknak a tiszta technológiák ágazataiban betöltött jelenlegi erős pozícióját támogatni kell Kína agresszív növekedésével szemben ebben az ágazatban.

([5]) HL C 155., 2021.4.30., 20. o.

9. **A tudás uniója**

9.1. Az EGSZB üdvözli a Letta-jelentés arra irányuló javaslatát, hogy az európai egységes piacon a mozgás hagyományos négy szabadságát egészítsék ki egy ötödik, a tudásra, a kutatásra és az innovációra összpontosító szabadsággal.

9.2. Az EGSZB támogatja Draghi-jelentésben a készségfejlesztéssel kapcsolatban meghatározott, az EU jövőbeli kihívásainak kezelését célzó intézkedéseket, amelyek célja az innovációs szakadék megszüntetése és az innovációról a termékek és szolgáltatások kereskedelmi forgalomba hozatalára való átállás javítása. Ezen értékes javaslatok közé tartoznak a következők: i. a továbbképzés és az átképzés támogatása, különösen a technológiai és a digitális ágazatokban; ii. a készségek mobilitásának javítása; iii. a finanszírozáshoz való hozzáférés egyszerűsítése; iv. a köz- és magánszféra közötti partnerségek létrehozása a készségekre vonatkozó szabványok és képzési programok meghatározása érdekében.

9.3. Az EGSZB megjegyzi azonban, hogy a Draghi-jelentés nem értékeli kellőképpen a szociális párbeszédet az átmenetek során történő beruházások és kollektív tárgyalások aktiválása tekintetében, valamint az egész életen át tartó tanulás fontosságát a munkavállalók számára.

10. **A mesterséges intelligencia szerepe**

10.1. Az EGSZB emlékeztet a mesterséges intelligencia szerepére és fontosságára mind a mozgás tudáson, innováción és kutatáson alapuló ötödik szabadságának kialakítására irányuló törekvésben, mind pedig annak az általános elvárásnak a kapcsán, hogy növelni kell az európai gazdaság jövőbeli termelékenységét a mesterséges intelligencia ipari folyamatokba való „vertikális integrációja" révén.

10.2. A mesterséges intelligencia fejlesztését a digitális jogokról szóló európai nyilatkozattal és a digitális évtized elveivel összhangban kell végezni, olyan fejlődési modellt követve, amely tiszteletben tartja az információk sokféleségét, a kkv-k fejlődését és az új munkahelyek teremtését.

10.3. Tekintettel az MI-ben és az új, kialakulóban lévő technológiákban rejlő széles körű potenciálra, olyan megközelítésre van szükség, amelynek célja annak elkerülése, hogy e technológiák használata negatív következményekkel járjon a munkavállalók számára. A jogalkotási kezdeményezéseknek foglalkozniuk kell a munkavállalói jogok munkahelyi védelme terén fennálló hiányosságokkal, és biztosítaniuk kell, hogy az emberek továbbra is az ellenőrzésük alatt tarthassanak minden ember és gép közötti interakciót.

11. **A beruházások szerepe**

11.1. Az EGSZB megjegyzi, hogy a Draghi- és a Letta-jelentésben javasolt különböző intézkedések hatalmas beruházásokat igényelnek, amint azt a Draghi-jelentés az Európában jelenleg szükséges beruházások és a háború utáni Marshall-terv párhuzamba állításával hangsúlyozza.

11.2. Az EGSZB ezért arra kéri az európai intézményeket, hogy fontolják meg – a világjárványhoz hasonlóan – közös biztonságos eszközök kibocsátásának lehetőségét olyan új megközelítést alkalmazva, amely már nem egy konkrét vészhelyzethez kapcsolódik, hanem hosszú távú célkitűzésekre és európai közjavak előállítására irányul. Ebben az összefüggésben az EGSZB úgy véli, hogy meg kell fontolni egy közös európai beruházási alap létrehozásának lehetőségét, amelyet különböző eszközökből finanszíroznának – ideértve a hitelviszonyt megtestesítő uniós értékpapírok közös kibocsátását (közös uniós kötvénykibocsátás) ([6]) – a közös európai érdekű projektekre összpontosítva és a szociális párbeszédet biztosító kormányzással.

11.3. Az EGSZB rámutat arra, hogy a beruházási kiadások az elmúlt két évtizedben visszaestek, ami számos uniós országban az állami tőkeállomány csökkenéséhez vezetett. Az állami tőkeállomány csökkenése a biztonsági problémák mellett veszélyezteti a közszolgáltatások minőségét és biztosítását, ami azzal a veszéllyel jár, hogy negatívan hat a gazdasági növekedésre és ezáltal a magánberuházásokra is.

11.4. Az állami támogatási szabályokat ki lehetne igazítani a Letta-jelentésben javasolt értelemben, hozzáigazítva azokat az olyan szakpolitikai célkitűzések eléréséhez, mint a zöld és digitális átállás, vagy megkönnyítve a hátrányos helyzetű személyek újbóli munkaerőpiaci beilleszkedését vagy a vállalkozások hitelhez jutását. Ugyanakkor gyorsan létre kell hozni egy uniós alapot az európai érdekű stratégiai beruházások számára, amely segíthet az EU versenyképességének alakításában, valamint a zöld és digitális átállás előmozdításában.

([6]) HL C, C/2024/3385, 2024.5.31., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/3385/oj.

11.5. Az EGSZB azt is megjegyzi, hogy ha csökkenteni kell az Egyesült Államokkal és Kínával szembeni versenyképességi szakadékot, akkor azt is ki kell emelni, hogy az európai modell globális kiválóságot képvisel a jólét, a szolidaritás, a társadalmi befogadás, a fenntarthatóság és az egyenlőtlenségek kezelése terén. Az EU-nak amellett, hogy egyre versenyképesebbé és termelékenyebbé válik, meg kell őriznie és innovatívabbá kell tennie ezt a szolidaritási és egyenlőségi örökséget úgy, hogy megerősíti a szociális gazdaság szerepét.

11.6. Ugyanakkor hangsúlyozni kell, hogy ha Európának nem sikerül termelékenyebbé válnia, akkor kénytelenek leszünk választani a technológiai vezető szerep, az éghajlatváltozással kapcsolatos vezető szerep és a globális színtéren való függetlenség között, ami megnehezíti fejlett szociális modellünk finanszírozását. Az átállás költségeit közösen kell vállalni, ezért javasolta az EGSZB az igazságos átmenetre vonatkozó szakpolitikai keret szükségességét ([7]) ([8]).

12. **A védelmi unió**

12.1. Emlékeztetve az EUSZ 3. cikkére, amely kimondja, hogy „az Unió célja a béke, az általa vallott értékek és népei jólétének előmozdítása”, az EGSZB úgy véli, hogy az Uniónak minden esetben elő kell mozdítania saját diplomáciai fellépését annak érdekében, hogy békés megoldást találjon minden folyamatban lévő konfliktusra.

12.2. Az EGSZB megjegyzi, hogy az Ukrajna elleni invázió olyan európai védelmi politika végrehajtását teszi szükségessé, amely nem választható el a közös külpolitikától. Ebben az összefüggésben szükségesnek tartja a beruházások növelését olyan új finanszírozási eszközök révén is, amelyek képesek javítani a katonai ágazat technológiai fejlettségi szintjét, különösen az EU keleti határainak védelme érdekében.

12.3. Az EGSZB ezért egyetért a két jelentésben szereplő alábbi felhívásokkal: i. a kereslet nagyobb mértékű európai szintű összesítése és összehangolása a méretgazdaságosság növelése érdekében, többek között közös beszerzés révén; ii. az európai védelmi ipari stratégia azonnali végrehajtása, valamint a Draghi-jelentés esetében az európai védelmi ipari program (EDIP) gyors elfogadása. A Letta-jelentés azt is megemlíti, hogy olyan átfogó megközelítésre van szükség a védelmi kiadások tekintetében, amely európai és nemzeti szinten is figyelembe veszi a piacorientált ösztönzőket.

13. **Az európai közjavak biztosítására képes Unió**

13.1. Az EGSZB úgy véli, hogy e két jelentés eredményeként olyan eszmecserét kell folytatni az európai közjavakról, amelynek keretében felvázolhatók az Unió jövőjének legfontosabb prioritásai. E javak biztosítása gazdasági, intézményi és politikai tényezőkhöz kapcsolódik, így az európai intézmények aktív szerepe hozzáadott értéket teremtene a nemzeti megközelítések sokféleségéhez képest, ami méretgazdaságossági előnyökkel és pozitív externáliákkal járna.

13.2. Az EGSZB ezért úgy véli, hogy szükség van megfelelő védelmi beruházásokra, csakúgy mint az alábbiakba történő megfelelő beruházásokra: i. a határokon átnyúló digitális és energetikai infrastruktúra biztosítása; ii. a szakértelem megszerzésére és cseréjére szolgáló platformok fejlesztése; iii. a kritikus fontosságú nyersanyagokra vonatkozó közös beszerzési programok indítása; iv. oltóanyagok és egészségügyi eszközök közös biztosítása; v. folyamatos oktatási és továbbképzési programok létrehozása; vi. egészségügyi szolgáltatások megvalósítása; vii. a szociális lakhatás megerősítése.

13.3. E megfontolások fényében a következő, 2028–2034-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretnek egyrészt a jelentésekben kiemelt, másrészt az előző bekezdésben említett, az európai közjavakba történő vonatkozó beruházások által hangsúlyozott szakpolitikai prioritásokhoz kell igazodnia. Ezért az EGSZB reméli, hogy a következő többéves pénzügyi keret mennyiségi keretösszegei lehetővé teszik az EU számára, hogy megvalósítsa stratégiai prioritásait a környezetvédelem, a technológiai innováció, a nyílt stratégiai autonómia és a társadalmi haladás területén, és megfelelően kezelje a globális kihívásokat.

13.4. Az EGSZB sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keret félidős felülvizsgálata során bevezetett STEP (Stratégiai Technológiák Európáért Platform) eszköz mérete túlságosan korlátozott más országok hasonló kezdeményezéseihez képest.

([7]) HL C, C/2024/1576, 2024.3.5., ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2024/1576/oj.
([8]) HL C, C/2025/772, 2025.2.11., ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2025/772/oj.

13.5. Az EGSZB úgy véli továbbá, hogy – tekintettel a Covid19-válság során megjelenő pozitív hatásokra – meg kell vizsgálni egy olyan új SURE ([9]) újratervezésének lehetőségét, amely kísérni tudja a továbbképzést és az átképzést, a fenntartható és igazságos kettős átállást, valamint az esetleges sokkhatások kezelését ([10]) ([11]).

13.6. Az EGSZB azt reméli, hogy a következő pénzügyi keret a társadalmi kohézió mellett magában foglal majd egy, az európai versenyképességet szolgáló stratégiai beruházási eszközt is, amely az újraelosztás szempontjait és logikáját – különösen a technológiai versenyképesség és az ipari átalakulás területén – a beruházások logikájával ötvözi.

13.7. A kívánatos, a Draghi-jelentésben ajánlott új versenyképességi koordinációs keretet – amely azt javasolja, hogy az összes vonatkozó gazdaságpolitikát kapcsolják az Európai Tanács által elfogadott stratégiai prioritásokhoz – az európai szemeszter eljárásain keresztül össze kell hangolni a költségvetési fegyelemmel és az új társadalmi konvergenciával kapcsolatos kerettel.

13.8. Az európai szemeszter kulcsszerepet játszhat a versenyképesség, a termelékenység, a fenntarthatóság és a társadalmi igazságosság előmozdításában, feltéve, hogy ezek a tényezők az új keretben azonos prioritási szinttel rendelkeznek. Az új versenyképességi koordinációs eszköz kidolgozásának az Európai Versenyképességi Alap végrehajtásával együtt az a célja, hogy az uniós és nemzeti célkitűzések és prioritások összehangolása révén támogassa a gazdasági növekedést.

13.9. Az EGSZB emlékeztetni kíván továbbá az európai szemeszter és az új társadalmi konvergenciával kapcsolatos keret közötti összefüggésre; a keret hasznos eszköz a szociális pillér célkitűzéseinek elérésére irányuló tagállami beruházások nyomon követéséhez, értékeléséhez és végrehajtásához.

14. **A szociális és a területi kohézió jelentősége**

14.1. Alapvető fontosságú megőrizni a gazdasági, társadalmi és területi kohézió központi szerepét. Az EGSZB rámutat arra, hogy a Letta- és a Draghi-jelentés – miközben szoros kapcsolatot mutatnak fel a belső piac és a gazdasági, társadalmi és területi kohézió között (Letta-jelentés), valamint az EU versenyképessége és az európai szociális modell között (Draghi-jelentés) – elemzéseikben jelentős különbségek mutatkoznak, és ebből következően különböző konkrét javaslatokat tartalmaznak a gazdasági, társadalmi és területi kohézió fontos témájával kapcsolatban.

14.2. A kohéziós politika központi szerepet játszik a Letta-jelentésben, mivel lehetővé teszi annak biztosítását, hogy a belső piac előnyei teljes mértékben feloszthatók legyenek az összes uniós polgár és az EU különböző területei között (amit úgy fogalmaz meg, hogy mindenki szabadon megválaszthatja, hogy hol kíván élni). Ebben az összefüggésben különösen kiemelkedik az általános érdekű szolgáltatások jelentősége (lásd az EUMSZ 14. cikkét és az EUSZ 26. jegyzőkönyvét), mivel ezek közvetlenül arra szolgálnak, hogy mindenki szabadon ott maradhasson, ahol élni kíván. Enrico Letta különösen az európai szemesztert határozza meg azon szakpolitikai környezetként, amely biztosítani tudja a megfelelő kohéziós szabályok betartását, ezáltal ellensúlyozva a Stabilitási és Növekedési Paktum szerinti többoldalú költségvetési és makrogazdasági felügyeletet.

14.3. Az EGSZB ezért úgy véli, hogy az európai szemeszter feladata a közös minimumszabályok meghatározása és a társadalmi befogadás előtt álló akadályok felszámolása, amely akadályok ma is fennállnak a szegénység vagy kirekesztés kockázatának kitett népességcsoportok, valamint a gazdasági átalakulás szempontjából kiszolgáltatottabb földrajzi területek esetén, ahol biztosítani kell a megfelelő szintű kohéziót.

14.4. Az EGSZB megjegyzi, hogy a Draghi-jelentés – amellett, hogy hangsúlyozza a versenyképesség és az európai szociális modell közötti kapcsolatot – úgy tűnik, kétségbe vonja a kohéziós politika stratégiai szerepét a jelenlegi többéves pénzügyi keretben (2021–2027), valamint lehetséges, hogy alábecsüli a szociális, újraelosztási és munkaügyi politikákat támogató szociális, materiális és immateriális infrastruktúrába történő beruházások uniós versenyképességre gyakorolt hatásait.

([9]) A szükséghelyzeti munkanélküliségi kockázatokat mérséklő ideiglenes támogatást nyújtó európai eszköz.
([10]) EGSZB-állásfoglalás: *Az EU demokratikus fejlődésének feltérképezése: állásfoglalás a következő jogalkotási ciklushoz.*
([11]) HL C 517., 2021.12.22., 16. o.

14.5. Az EGSZB kéri továbbá, hogy vegyék figyelembe a versenyképesség területi dimenzióját is, amelyre sajnos a két jelentés nem összpontosít, azonban ezt jól bemutatja az EU regionális versenyképességi mutatója 2.0 ([12]). Az EGSZB úgy véli, hogy a Draghi- és Letta-jelentésekben szereplő több javaslat megvalósíthatásához az EU versenyképességét területi szinten is elemezni kell.

14.6. Az EGSZB hangsúlyozni kívánja, hogy az egyenlőtlenségekkel szemben közömbös versenyképességi stratégia kockázatot jelent, mivel egy ilyen megközelítés a belső piac különböző területei között fennálló szakadékon túl az elnéptelenedés kockázatának kitett vidéki területek, szigetek és belső területek, valamint a városi területek közötti szakadékot is növelné.

14.7. Végezetül az EGSZB reméli, hogy az Európai Bizottság jogalkotási menetrendje képes lesz egyensúlyba hozni a két jelentés különböző elképzeléseit a kohézió témájában, törekedve egyrészt a versenyképességi politikák, másrészt a gazdasági, társadalmi, területi és környezeti fenntarthatósági politikák finomhangolására. A versenyképesség nem érhető el társadalmi kohézió és szolidaritás nélkül, mivel a területek harmonikus fejlődése elengedhetetlen az egységes piac megfelelő működéséhez és jövőbeli fejlődéséhez.

Brüsszel, 2025. február 26.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Oliver RÖPKE

([12]) Dijkstra, L., Papadimitriou, E., Cabeza Martinez, B., de Dominicis, L, Kovacic, M., 2023, *EU Regional Competitiveness Index – 2022 Edition, Európai Bizottság munkadokumentumai*, WP01/2023.